

Dialog z przedstawicielami branży... ale której?

Ze zdziwieniem i ubolewaniem zauważyć należy, że dialog społeczny w sprawie ROP-u i systemu kaucyjnego kolejne rządy, owszem, prowadzą, ale nie z przedstawicielami branży odpadowej.

Zacznijmy od obietnicy poprzedniego rządu, wyrażonej w budzącym nadzieję komunikacie Ministerstwa Klimatu i Środowiska z sierpnia 2021 r., kiedy na horyzoncie pojawił się temat ROP-u¹. W dokumencie tym zapisano: „W czwartek, 5 sierpnia 2021 r., na stronach Rządowego Centrum Legislacji zamieszczony został projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi. Projekt wdraża do polskiego prawa nowe wymagania w zakresie rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP)”.

Jego autorzy zapewniają, że publikacja projektu oznacza rozpoczęcie konsultacji projektowanych przepisów ze stroną społeczną. „W ich ramach planowane są spotkania publiczne z przedstawicielami branży. Wszystkie podmioty, które są zainteresowane omówieniem zaproponowanych przepisów i wypracowaniem najbardziej optymalnych rozwiązań, prosimy o kontakt drogą mailową w celu ustalenia dogodnego terminu spotkania” – zachęcali autorzy komunikatu.

Logika komunikatu

Podobne komunikaty pojawiały się także później, przy okazji prezentowania koncepcji systemu kaucyjnego. Identycznego komunikatu należy spodziewać się także teraz, lada moment, kiedy przyjdzie czas na konsultowanie nowego modelu ROP, którego zręby zostały przez resort klimatu i środowiska zaprezentowane 18 września br. podczas posiedzenia zespołu doradczego ds. gospodarki odpadami.

Za każdym razem, gdy temat ROP-u i kaucji ożywa, dostajemy jako branża komunikaty, których treść daje nam, podmiotom zajmującym się profesjonalnie odpadami, nadzieję na to, że będziemy uczestniczyć w realnej, merytorycznej debacie, że nasz pragmatyczny, branżowy głos będzie nie tylko słyszany, ale też brany pod uwagę i tym samym będziemy mieć wpływ na dalszy rozwój systemu gospodarki odpadami w Polsce.

Ta nadzieja ma zresztą swoje mocne podstawy – trudno bowiem o lepszego i bardziej merytorycznego partnera w dziedzinie gospodarki odpadami niż „odpadowcy”, praktycy, czyli podmioty i ludzie, którzy znają system gospodarowania odpadami, ponieważ aktywnie w nim uczestniczą i budują go od wielu lat. Warto dostrzec, że to właśnie te podmioty, ci przedsiębiorcy zbudowali dzisiejszy potencjał polskiego sektora gospodarki odpadami, posiadają wiedzę i doświadczenie, które nie powinno być pomijane, lecz z którego na każdym etapie rozwoju branży należałoby korzystać. Tak przynajmniej się wydaje...

Tyle ładnej teorii

Niestety – dotychczasowe doświadczenia z tworzeniem przepisów dotyczących ROP-u i systemu kaucyjnego pokazują, że choć konsultacje i dialog się toczą, to jednak w znacznie większym stopniu dotyczą one przedsiębiorców, którzy z branżą odpadową nie mają absolutnie nic wspólnego.

Trzeba nie tylko zdać sobie sprawę, ale też głośno mówić o tym, że to, jacy (którzy) przedsiębiorcy będą wpływać na kształt systemu gospodarowania odpadami w Polsce, ma ogromne znaczenia dla tego, jaki ten system będzie. Nie jest zatem obojętne, z kim debata i dialog są prowadzone, tak jak nie jest obojętne, czyje pomysły, rekomendacje i strategie są realizowane. Tak długo, jak celem samym w sobie będzie szukanie rozwiązań zadowalających wprowadzających produkty w opakowaniach, tak długo bombardowane, krytykowane i blokowane będą wszystkie rozwiązania mające na celu wprowadzenie w życie zasady „zanieczyszczający płaci” i tak długo przyjmowane będą z wielkim poklaskiem rozwiązania takie jak system kaucyjny, za sprawą którego ten sam zanieczyszczający, zamiast płacić, zarobi kosztem konsumentów, czyli gmin i mieszkańców.

Jacy przedsiębiorcy, taka debata

Trudno nie odnieść wrażenia, że obecnie o odpadach najczęściej do powiedzenia mają ci, którzy potrafią głośno krzyczeć i których zwyczajnie stać na generowanie dużego medialnego hałasu. Wielka szkoda, że skutecznie zagłuszeni są autentyczni eksperci, którzy na mechanizmach rządzących tym skomplikowanym odpadowym organizmem po prostu się znają.

Jeśli nic nie ulegnie zmianie, już za moment okaże się, że kształt systemowych rozwiązań w gospodarce odpadami zostanie podyktowany nie przez tych, którzy znają odpadowy system od podszewki (czyli przedsiębiorców zajmujących się tą materią) i nie przez tych, którzy są gospodarzami gminnych systemów (czyli samorządy), ale przez tych, którzy zawodo-wo – zamiast na odpadach – znają się na produkcji żywności, napojów albo kaucjomatów.

Agnieszka Fiuk

członek Rady Programowej Izby Branży Komunalnej

ŹRÓDŁO

1. <https://www.gov.pl/web/klimat/rozpoczecie-konsultacji-spoecznych-w-sprawie-rop> (dostęp: 1.10.2024).